

INO-BULLETIN 4/2010

Vážení čtenáři,

naší univerzity se nabízí mimořádná příležitost k posílení přenosu poznatků, znalostí a výsledků vědecké a další tvůrčí práce do praxe. Touto příležitostí je **možnost čerpat až 75 mil. Kč** na rozvoj činnosti Centra transferu technologií (CTT) v rámci aktuálně vyhlášené výzvy Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace zaměřené právě na **komercializaci výsledků výzkumných organizací a ochranu duševního vlastnictví**.

Jak jistě víte, Centrum transferu technologií funguje na UTB ve Zlíně od ledna 2008. Centrum poskytuje odbornou pomoc všem akademickým a vědeckým pracovníkům, kteří dosahují hodnotné a využitelné výsledky výzkumu. V letech 2008 a 2009 byla díky činnosti odborných pracovníků centra zabezpečena právní ochrana k **42 vědeckým výsledkům**, za 1. pololetí letošního roku k nim přibýlo dalších **20 případů**.

Jednou z velkých výhod UTB ve Zlíně v porovnání s ostatními univerzitami je, že v rámci CTT působí dva registrovaní patentoví a známkoví zástupci s mnohaletými zkušenostmi. Zajištění ochrany průmyslových práv, včetně smluvního ošetření výsledků VaV, tedy probíhá kompletně v domácích podmínkách bez nutnosti platit drahé externí konzultanty či experty.

V současné době však v týmu CTT postrádáme specialistu na **zajištění přenosu výsledků výzkumu do praxe**. Jedná

se o zdlouhavý a velmi náročný proces, který ne vždy končí úspěchem. Například britské univerzity dosahují po více než 20 letech fungování jejich center transferu znalostí a technologií úspěšnost prodeje licencí kolem 1 %, tj. 1 uzavřená licence na 100 využitelných výsledků výzkumu.

Proces transferu či komercializace zahrnuje:

- zhodnocení potenciálu komerčního využití daného výsledku VaV, vyhodnocení stavu techniky v daném oboru a přidané hodnoty výsledku pro konkrétní aplikace;

- hledání vhodných uživatelů výsledku, resp. vyhledávání firem, které jsou schopny s výsledkem dále pracovat a dotáhnout řešení do provozní nebo jinak prakticky využitelné fáze;

- zajištění interní i externí komunikace, zejména cílený sběr a předávání strategických informací pro další rozhodování;

- vedení vyjednávání s potenciálními zájemci o daný výsledek;

- v případě nalezení vážného zájemce následuje již konkrétní jednání o podmínkách poskytnutí práv k užití výsledku (licenční jednání);

- výsledkem úspěšného jednání může být uzavření licenční smlouvy.

V případě, že výsledek výzkumu není vhodný k poskytnutí licence, posuzují se alternativní způsoby využití výsledku. To zahrnuje například pokračování

vývoje v rámci společnosti typu **spin-off** nebo **start-up**. V těchto případech se rovněž jedná o složité, do značné míry právní, kroky, které upravují práva k využití výsledku.

Nedostatek odborníků pro oblast transferu a komercializace je všeobecný problém, stejně jako schopnost tyto odborníky zaplatit. Uvedené skutečnosti vzalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR v úvahu při vyhlášení výzvy na podporu činnosti Center transferu technologií. Výzva umožňuje **vytvoření týmu specialistů pro oblast ochrany duševního vlastnictví a transferu**, možnost zajištění jejich vzdělávání a úhrady mezd spojených s výkonem jejich činnosti.

Na druhou stranu, ministerstvu školství se nepodařilo vyřešit problém s platbami správních poplatků na získání a udržování ochrany k duševnímu vlastnictví a dost nepříjemné je také to, že **do projektů nebude možné uplatňovat režijní náklady**.

Ústav projektových činností předloží v průběhu září vedení UTB ve Zlíně návrh celouniverzitního projektu. Chcete-li se aktivně zapojit do přípravy konceptu rozvoje Centra transferu technologií na UTB ve Zlíně, neváhejte nás kontaktovat.

Ing. Martina Manová

ředitelka Ústav projektových činností

Manova@UNI.UTB.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROJEKT EF-TRANS

V roce 2006 vydala Evropská komise Rámec společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací, tedy výkladové pravidlo, kterému se musely přizpůsobit jednotlivé státy EU, vč. ČR. Česká republika v návaznosti na Rámec novelizovala zákon o financování výzkumu a vývoje. To má dopad i na financování výzkumu prostřednictvím projektů, včetně aktuálně zahajovaných projektů OP Výzkum a vývoj pro inovace.

V návaznosti na tyto skutečnosti Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR připravilo projekt EF-TRANS (Efektivní transfer znalostí a poznatků z výzkumu a vývoje do praxe a jejich následné využití).

Efektivní transfer znalostí

EF TRANS

Cílem projektu je nastavit a pomoci realizovat **efektivní transfer přenosu znalostí tvořených v rámci výzkumných a vývojových aktivit do praxe**. Prostředkem pro naplnění tohoto cíle jsou mj. dvě **analytické studie a podklady**, jejichž výstupy jsou shrnuty v následujících článcích bulletinu.

Dalším úkolem projektu je zpracování osmi **metodik**, které se zaměří na: systém komercializace, ochranu duševního vlastnictví, spolupráci s aplikační sférou, využití licencí, zakládání firem, hodnocení výsledků, monitoring a výchovu k podnikání.

Výsledky uvedených činností budou šířeny mezi akademické a ostatní pracovníky VŠ a výzkumných institucí prostřednictvím série jednodenních školení (vždy po 1 školení v každém kraji ČR mimo Prahu), která budou realizována v příštím roce.

V neposlední řadě vznikla v rámci projektu síť EF-TRANS – síť spolupracujících osob, zástupců VŠ, výzkumných organizací a institucí s úzkou vazbou na výzkum a vývoj v daném regionu. Zlínský kraj zastupuje Ing. Petr Konečný, TIC s.r.o.

ANALÝZA DOPADŮ ZMĚN PRÁVNÍHO PROSTŘEDÍ A DOPADŮ REFORMY SYSTÉMU VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ NA VNITŘNÍ PŘEDPISY VŠ A VVI A NA JEJICH AKTIVITY

Analýza je jedním z významných výstupů projektu EF-TRANS. Zabývá se vyhodnocením změn, které přinesly novely zákonů, a jejich dopadu na vnitřní předpisy VŠ a VVI, stanovila problémové okruhy a přináší doporučení jejich řešení. Zmiňme zde alespoň ty nejzávažnější:

1. Status výzkumné organizace

Jako nezbytnou se jeví **nutnost upravit status institucí** v souladu s definicí výzkumné organizace ve smyslu Rámce společenství, jelikož **jen taková instituce může být příjemce podpory** mimo režim veřejné podpory. Tato definice dle čl. 2.2. písm. d) Rámce společenství zní:

„výzkumnou organizací“ se rozumí určitý subjekt, např. vysoká škola nebo výzkumný ústav, bez ohledu na právní formu (subjekt zřízený podle veřejného nebo soukromého práva) nebo způsob financování, **jehož hlavním účelem je provádět základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šířit jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií; veškerý zisk je zpětně investován do těchto činností nebo šíření jejich výsledků nebo do výuky**; podniky, které mohou uplatňovat vliv na takovýto subjekt, např. jako podílníci nebo členové, nemají žádný přednostní přístup k výzkumným kapacitám tohoto subjektu nebo k výsledkům výzkumu vytvořeným tímto subjektem;“

2. Oddělené sledování výdělečných a nevýdělečných činností

Cílem je zamezit, aby dotace šla do tzv. ekonomických činností, ale výhradně do neekonomických, jak to požaduje většina VaVal projektů. Z toho důvodu je nutné vést oddělené sledování těchto činností, což může být **problematické zejména u nepřímých výdajů**, na což navazuje následující bod.

3. Účetně analytické a evidenční nástroje

Jedná se o nutnost odděleného sledování

a dokládání přímých a nepřímých nákladů jednotlivých projektů, tj. o zavedení metody „full-cost“.

4. Spolupráce se třetími osobami

Tato problematika se dotýká veřejné podpory, a to především nepřímé. Snahou je zabránit přelévání financí na podporu VaVal do zisku třetích osob, zejm. z podnikatelské sféry. Analýza klade důraz na nutnost dodržovat tyto základní principy spolupráce:

- princip tržní – zásada hospodárnosti (spolupráce za tržní ceny);
- princip ochrany duševního vlastnictví (otázky vlastnictví výsledků);
- princip diseminace (volné využití a šíření výsledků financovaných z veřejných zdrojů);
- princip publicity (informování o financování z veřejných zdrojů).

5. Partnerství

Snahou je nastavit fungování VŠ a VVI tak, aby se staly pro třetí osoby důvěryhodnými partnery pro spolupráci, a podpořit tak spolupráci s aplikační sférou. K tomu je nutné:

- nastavit standardy pro důvěryhodnost instituce;
- zajistit ochranu duševního vlastnictví (vyjasnění vlastnictví výsledků);
- být flexibilní v rozhodování (rychlost dojednávání kontraktů).

6. Odměňování vědeckých pracovníků

Do rozporu se dostávají legislativní požadavky, dané např. zákoníkem práce, na rovné zacházení a vybrané dotační programy, kde jsou stanoveny fixní výše odměn.

Další problematikou je motivační odměňování pracovníků – možnosti a četnost uplatňování v praxi.

7. Právní vztahy k výsledkům VaVaI

VŠ a VVI často nemají vnitřně stanovená pravidla pro vlastnictví, výnosy, šíření a rozdělování výsledků VaVaI, což omezuje jejich efektivní spolupráci s aplikační sférou.

8. Povinná publicita

Problematika plnění požadavků na povinnou publicitu a její formu, zejména s ohledem na jejich aplikace do interních dokumentů. Otázka publicity bývá všeobecně podceňována, přitom se jedná o jednu z nejčastěji kontrolovaných položek při výkonu kontrol, jak na národní úrovni, tak na úrovni EU.

Součástí analýzy jsou rovněž výsledky dotazníkového šetření, které potvrzují výše uvedené problémové okruhy, a výsledky případových studií. Instituce, které se zúčastnily dotazníkového šetření, si jsou nedostatků vědomy a uvědomují si i důležitosti jejich řešení. Samotné prosazení a zavedení do praxe je však dlouhodobějším procesem, než by bylo záhodno.

To platí i pro UTB ve Zlíně. Pokud nebudeme dostatečně pružně reagovat na změny a požadavky externího prostředí, hrozí nám riziko nemožnosti účasti v projektech výzkumu a vývoje, ekonomické nevýhody (např. nemožnost do projektů uplatnit nepřímé náklady), rizika vracení dotací či postihy ve formě sankcí (např. za nedodržování pravidel publicity), neefektivní management výzkumných center vybudovaných v rámci OP VaVpI ohrožující udržitelnost projektů apod.

Ústav projektových činností usiluje o to, aby se UTB ve Zlíně mohla do projektu aktivně zapojit a podílet se na ověřování metodik a doporučení koncipovaných v rámci projektu EF-TRANS.

Plný text analýzy je k dispozici na: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ipn-pro-oblast-terciarniho-vzdelavani-vyzkumu-a-vyvoje/efektivni-transfer-znalosti/analzy>

Ing. Vladimíra Miklová
manažer národních projektů

ANALÝZA SYSTÉMU KOMERCIALIZACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU A VÝVOJE VE VYBRANÝCH STÁTECH

Dokument s úplným názvem „Analýza systému komercializace výsledků výzkumu a vývoje ve vybraných státech EU (Finsko, Nizozemsko, SRN, Švédsko, Velká Británie apod.), ve Spojených státech, v Austrálii a v České republice, včetně přehledu dobrých praxí a přehledu systémů způsobů hodnocení dopadů výsledků výzkumu a vývoje v praxi“ vypracovalo v rámci projektu EF-TRANS Technologické centrum AV ČR.

Analýza přináší velké množství souhrnných a přehledných informací o přístupu jednotlivých států k problematice ochrany duševního vlastnictví a komercializace výsledků vzniklých na univerzitách a ve veřejných výzkumných organizacích. Informace zde uvedené jsou velkou inspirací pro úpravu postavení, rozsahu činností i pravomocí Centra transferu technologií na UTB ve Zlíně.

Zajímavé přístupy a poznatky vám ve zkratce přinášíme v následujících odstavcích.

Finsko

Ve Finsku jsou výzkumní pracovníci silně stimulováni ke komercializaci výsledků výzkumu. Stimulace je patrná ve všech přímých finančních nástrojích na podporu VaV, nejen v programech účelové podpory, ale i v institucionální podpoře. Specifická finanční podpora je poskytována na jednotlivé fáze procesu komercializace: úvodní ověření potenciálu využití, analýzu trhu a konkurence, vývoj prototypu, ověření funkčnosti apod.

V popředí stimulace výzkumníků ke komercializaci výsledků stojí velké univerzity, které připravují a vydávají vlastní pravidla pro tuto oblast a dlouhodobé strategie. Například University of Helsinky vytvořila vlastní Inovační program, University of Oulu publikovala své principy pro inovace.

Velká Británie

Velká Británie je řazena k zemím, jejichž růst konkurenceschopnosti je založen na uplatňování inovací („innovation-driven“). V posledních letech prošla řadou významných změn ve vztahu k podpoře inovací a národního inovačního systému. Existuje zde řada zajímavých finančních nástrojů pro podporu komercializace výsledků VaV a spolupráce univerzit s podniky.

Dle tzv. Patents Act 1977 patří výsledky VaV vytvořené na univerzitách a financované z veřejných zdrojů výzkumné instituci, která má povinnost se s autory výsledku finančně vyrovnat. Univerzity mají také povinnost zajistit právní ochranu výsledků výzkumu, pokud byl výzkum financován Radou pro výzkum nebo pokud výzkum sponzoruje aplikační sféra. Většina univerzit má proto vlastní pravidla pro přerozdělování finančních prostředků získaných z komercializace výsledků VaV.

Významné postavení na britských univerzitách mají Centra transferu znalostí (Knowledge Transfer Centre). Centra poskytují široké spektrum služeb studentům, výzkumným i akademickým pracovníkům. Základní služby zahrnují např. podporu při přípravě projektů, jednání s firemními partnery, realizaci praxí a stáží, realizaci vnitřně nastavených postupů ochrany duševního vlastnictví i následnou komercializaci výsledků.

Ve vlastnictví University of Manchester je The University of Manchester Intellectual Property Limited – společnost, která se specializuje na správu duševního vlastnictví univerzity a řídí procesy výsledků VaV.

Analýza dále uvádí celou řadu zajímavostí, které se do bulletinu bohužel už nevejdou. Kompletní informace jsou dostupné na webové adrese – viz vlevo.

Ing. Martina Manová
manažer projektu

UTB SE ÚČASTNÍ PILOTNÍHO PROGRAMU MPO „INOVATIVNÍ AKCE“

Program Inovativní akce – podpora transferu znalostí realizuje Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR ve spolupráci s University of Salford (Velká Británie). Program je inspirován úspěšným britským modelem Knowledge Transfer Partnership, jehož cílem je vytvořit partnerství mezi univerzitou a firmou prostřednictvím transferu znalostí z univerzit do firemního prostředí.

Nositel znalostního transferu je absolvent VŠ, který se jako zaměstnanec univerzity podílí na projektu v provozovně podniku. V pozici asistenta znalostního transferu získává odbornou podporu od akademického/výzkumného pracovníka partnerské univerzity. Vlastního transferu znalostí je dosahováno formou odborných absolventských stáží zaměřených do oblasti inovací.

Program byl vyvinut ve Velké Británii, kde již tři desítky let úspěšně běží a přináší jak univerzitám, tak firmám vynikající výsledky. Ve spolupráci s University of Salford Ministerstvo průmyslu a obchodu přizpůsobuje program českým podmínkám.

V průběhu měsíce července byla vyhlášena první výzva pilotního programu Inovativní akce v ČR. Cílem bylo vybrat z předložených žádostí malou skupinu projektů, jejichž realizace by posloužila jako pilotní ověření koncepce i podoby programu a jeho aplikovatelnosti v prostředí českých malých a středních podniků a univerzit. Do výzvy se aktivně zapojili doc. Ing. et Ing. Ivo Kuřitka, Ph.D. et Ph.D. (CPM) za účasti firemního partnera NWT Computer s.r.o. a doc. Dr. Ing. Vladimír Pavlínek (CPM) za účasti společnosti 5M s.r.o. Oběma týmům se ve spolupráci s pracovníky Ústavu projektových činností podařilo během 4 týdnů připravit kvalitní žádosti o dotaci, které uspěly v konkurenci dalších přihlášených projektů z celé ČR a budou dotačně podpořeny.

Projekty umožní zúčastněným společnostem získat dovednosti a odborné znalosti, jejichž nositeli jsou nyní akademičtí a vědeckí pracovníci UTB ve Zlíně. Získané znalosti firmy využijí při inovacích či zavádění nových výrobků a technologií. Pracovníkům univerzity dávají projekty příležitost aplikovat jejich vědomosti v reálných firemních procesech, získat

informace o pracovních postupech firem, porozumět jim a na základě toho vytvořit nové studijní materiály pro výuku a výzkum.

Jedním ze základních rysů programu je poskytování podpory při vytváření vztahu mezi privátní společností a univerzitou prostřednictvím odborných poradců stojících mimo vlastní projekt. Při přípravě projektů a následně při samotné realizaci projektů budou těmito poradci Ing. Michal Orava a Mgr. Marcel Navrátil z Ústavu projektových činností, kteří se na roli odborných poradců připravují a v následujícím období budou s projektovými týmy průběžně spolupracovat.

Pilotní program Inovativní akce – podpora transferu znalostí je financován z prostředků Operačního programu Podnikání a inovace. Pokud se program v ČR osvědčí, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR jej zahrne do připravovaných aktivit na rozpočtové období 2014 až 2020.

Jsme si jisti, že praktické zkušenosti z pilotního běhu následně UTB ve Zlíně pomohou znovu uspět!

ZAPOJENÍ UNIVERZITY DO OP VK, OBLAST PODPORY 2.4 – PARTNERSTVÍ A SÍŤ

Dne 30. července 2010 skončila výzva Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v rámci Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost, oblasti podpory 2.4 – Partnerství a síť.

Výzva byla zaměřena na posílení vztahů mezi institucemi terciárního vzdělávání, výzkumnými organizacemi a subjekty soukromého sektoru a veřejné správy.

UTB ve Zlíně se do výzvy zapojila podáním šesti projektů (v roli žadatele i partnera s/bez finanční účasti)

s celkovou alokací za projekty ve výši 77 116 042,34 Kč. V případě úspěchu všech projektů by UTB ve Zlíně mohla získat 50 629 950,64 Kč.

Zapojení jednotlivých součástí UTB ve Zlíně do výzvy je následující:

- Fakulta managementu a ekonomiky – 3 projekty s rozpočtem pro univerzitu ve výši 10 928 810, 81 Kč;
- Fakulta technologická – 2 projekty s rozpočtem pro univerzitu ve výši 6 411 380 Kč;

- Univerzitní institut – 1 projekt s rozpočtem pro univerzitu ve výši 33 289 759, 83 Kč.

Všem žadatelům byla poskytnuta v rámci projektu „Od rozvoje znalostí k inovacím“ odborná pomoc – poradenství zaměřené na podání co nejkvalitnějšího projektu z pohledu předkladatele projektu i vyhlášovatele dotace.

Ing. Vladimíra Miklová
manažer národních projektů

INO-BULLETIN 4/2010

Vydává: Univerzitní institut, Ústav projektových činností, Nad Ovčárnou 3685, 760 01 Zlín

E-mail: inovace@utb.cz Web: <http://www.inovace.utb.cz>

Redakční rada: Martina Manová, Vladimíra Miklová, Michal Orava, Gabriela Havelková, Dana Kreizlová, Jarmila Strážnická

Datum vydání: 31. srpna 2010